

Krúdy Gyula

Magyar falevelek

Vén fánk kiterjesztett tenyere hiába emelkedett előbb fohászkodással, majd könnyörgéssel a felhők felé, ínségén nem esett meg szíve az átutazó fellegeknek, amelyek azúros színben tündököltek a fülledt, epedt magyar föld felett, sem a látóhatár felhőfejedelmeinek, amelyek nagy messze, a határhegyeken túl, néha összedugták bozontos, méltóságteljes fejüket, mintha azon tanácskoznának, hogyan segítsenek az aszó, hőtől és viszontagságtól hervadó vén fán (amikor is a közelgő jótékony esőzés látóképét olvasták ki az álmodozók az égi hieroglifekből).

Elmentek keletre és nyugatra az égboltozat nagy reményű utazói, éppen csak annyit engedtek meg a feljűk tekintető magyar szemeknek, hogy darab ideig reménykedjenek; megvigasztalják pár szóval a küzdelmes haldoklókat, akik nem mernek addig meghalni, amíg valami jó hírt nem vihetnek magukkal Magyarországból a másvilági várakozóknak; megsimogassák az ifjakat és a gyermekeket a reménység üdítő szellőjével, hogy azok ne veszítsék el hitüket a messzi jövőben; a szomjasoknak azt juttatták eszükbe, hogy voltak már nagy és áldásos esők is Magyarország fölött; az éheseket azzal vigasztalták, hogy a régi magyar a jóléttől legtöbbször gutaütés folytán ment el a másvilágra... Elszálldostak a remények duzzadt, fehér hajói – legfeljebb a dunai gőzhajó kürtölt előkelően a hidak alatt; elhangzottak a minden reggel újult fohászkodással az égbe muzsikáló harangok; elrepültek a mennyboltozat és a képzelet báránylevelei, amelyektől sorsunk megváltását, szikkadt szomjúságunk elmúlását, csüggedt ernyedtségünk felfrissülését vártuk.

A vén fa hullatni kezdte leveleit.

Nincs szomorúbb a nyári hőben megaszalódott, sárgára fonnyadt falevélnél, amelynek még a hangja is más, mint az őszi, lemondással, békességgel zizegő levelek.

Prágai Tamás

Az erdő üzenete

Nincs nagyobb levelező, mint az őszi erdő. Mennyi titkos üzenet, rejtjelezve, az avar titkosírásával: egyszer az őszi erdőt szeretném megfejteni.

Az erdő nyelvénél nincs rejtélyesebb. A szabadban lenni, ősszel: ebben a civilizált világban ez a legnagyobb kihívás. Pedig hol lehet már „szabadban lenni” egyáltalán? Mi az, hogy „szabad”? Amikor már a parkokat is beton járólapok szegélyezik? Amikor az erdő: tájvédelmi körzet? De nemcsak a külső, a belső természetet is narkotikumok, tudatmódosító szerek, medikátumok befolyásolják, hogy a betegséget és józanságot is ellenőrizhetővé tegyék? Az őszi erdő megmutatja, hogy mit jelenthet még az a kifejezés, hogy szabadban lenni, már amennyire ma lehet – ez az erdő legnagyobb titka.

Az a benyomásom, hogy az erdő valamennyi üzenete az öntudatlan szabadság felől érkezik. Az erdőnek ugyanis nincs emlékezete, már abban a formában, ahogy általában emlékezetéről beszélünk. Mégis, ki vitatná, hogy az a hatalmas mértékű önazonosság, ami az erdőből árad, egyfajta tudás? Időnként át kell ölelni egy-egy vastagabb törzsű, irdalt kérgű platánt ahhoz, hogy erről az önazonosságról sejtésünk legyen. Érezni kell, milyen erő árad a fában, kiváltképp gyengébb napjainkon időt kell szakítani arra, hogy egy ismerős fát felkeressünk. Erő árad a fá érintésében; és ha a törzset körülöleljük, érezni fogjuk az erő áradását. Ez az erő az ember erejénél hatalmasabb. A fa nem rendül meg, ahogyan az ember; az erdő számára ismeretlen a bűn és a félelem. A fát ki lehet vágni, de elpusztítani nem. Az erdő levelei erről a magabiztosságról szólnak.

A nagy kirándulások azzal kezdődnek, hogy eltévedünk. Nem mindegy, hogy kivel. Van, akivel eltévedni egyszerűen botrány. Esetleg nem is tudtuk, hogy botrány lesz eltévedni majd – de az eltévedés közben kiderül, hogy egy buszmegállót sem szívesen osztanánk meg azzal a másikkal, ha rajtunk múlna, esőben, valahol a világ végén: eltévedni pedig, mondanom sem kell, végképp nem vele szeretnénk! És mégis: mekkora csalódás, hogy az eltévedés közben éppen ez az ember van ott, mellettünk, épp akkor, amikor saját türelmünk határait kísértjük. Mert, mondjuk, ott van a hátizsák, a sátor is húzza lefelé, lehet húsz kiló, mindösszesen. Ez, kimondva, nem sok. Háton, eltévedés közben, rettenetes. A hátizsák pántja mindig rossz helyen van, ez nem is kérdés, a hátizsák pántja mindig vág, és ha üres (a hátizsák), (a pánt) akkor is vág. Vegyük ehhez hozzá, hogy ősszel mindig „épp esni kezd”; és ha ebből nem is lesz nagy eső, akkor is szemerkél valamennyire, annyira biztos, hogy átázzon a pulóverünk. Ősszel pedig az átázott pulóver egészen biztosan ránk hűl.

Eltévedni olyan helyen, ami a lehető legközelebb van a lakóhelyünkhöz: ez a legbátrabbak története.

Azok, akik még sosem tévedtek el, hasonlók azokhoz, akik sohasem álmodnak. A sosem álmodó ember gyanús, óvakodj az ilyentől. Az erdő álmait viszont úgysem tudod sosem utolérni. Lehet, hogy az egész levelezés az erdő álmait

közvetíti, azok számára, akik értik a falevelek üzenetét. Minden levél – újabb rejtjel. Minden levél – újabb üzenet. De igazából nincs is kód, amely ezeket az üzeneteket az ember számára megfejtené – ez az erdő nagy titka. Levelei, melyeket jószántából, minden kötelezettség nélkül hullat, egy titkos, napról napra változó nyelv hieroglifái. Mire megértenéd, hogy miről is szól az üzenet, az erdő már átalakult; lehet, hogy rá sem ismersz. Az erdő a változás maga. Ez volt a legfontosabb mondat. És ez indokolja azt a mérhetetlen pazarlást, amit az őszi erdő jelent: az üzenetek mérhetetlen sokaságát. *Hiszen* semmi sincs ok nélkül. Ez a mondat nem biztos, hogy igaz, az erdő esetében viszont hitelesnek tűnik – az erdő üzeneteinek mérhetetlen sokaságát az üzenet jelentősége indokolja. Az erdő üzen, évről évre, kitéve a természet szolid változásainak; és üzenete makacsul és visszavonhatatlanul egy és egy: a száraz falevél. Hogy volna ehhez mérhető a legmakacsabb emberi természet, a legmakacsabb makacsság? Ha nem lenne fontos mondandója, az erdő nem akarna megszólítani. Mióta elmúltam negyven, az erdőben jobban bízom, mint az emberben.

